

01202404, Masseuttak Tovegen - detaljregulering. 1 gangs behandling

---

Saknr.	Utvalg	Møtedato
35/26	Hovedutvalg for plan og utvikling	09.06.2026

Kommunedirektørens innstilling

I henhold til plan- og bygningslovens §12-10 legges forslag til detaljreguleringsplan for Tovegen masseuttak ut til offentlig ettersyn.

Vedlegg

- 1 Reguleringsplan 260216.pdf
- 2 Reguleringsbestemmelser etter KS.pdf
- 3 Planbeskrivelse med konsekvensutredning etter ks (1).pdf
- 4 Støyutredning.pdf
- 5 Utredning av flomfare Tovegen masseuttak (2).pdf
- 6 Naturmangfold.pdf
- 7 ROS Tovegen KS.pdf
- 8 Skredfareutredning masseuttak ved Tovegen (2)

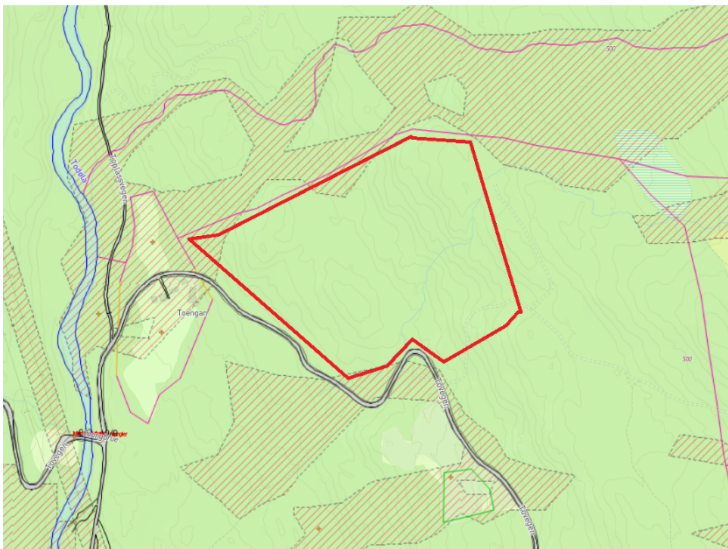
Saksopplysninger

Det ble bestemt i Hovedutvalg for plan og utvikling i møte den 04.02.2025, sak 1/2025 at det startes privat reguleringsarbeid for masseuttak Tovegen i henhold til plan- og bygningslovens

§12-8 og §12-9 og i samsvar med innsendte planinitiativ. Planarbeidet gjelder regulering av masseuttak på eiendom gnr. 40/12 ca 5,5 km øst for Nesbyen sentrum. Tiltakshaver er grunneier Sigvald Thoen.

Figur 1. Oversiktskart

Figur 2. Tiltakshavers forslag til plangrenser

Etter ekstremværet «Hans» august 2023 er det planlagt flere store utbyggingsprosjekter i Nesbyen i årene som kommer. Ca. 3 km strekning på Rv7 forbi Nesbyen er værutsatt. Statens vegvesen vurderer å heve veien, slik at denne tåler en 50-års flom.

Samtidig vil man heve bru over Rukkedøla i Nesbyen, slik at denne tåler 200-års flom. Det startes nå detaljregulering av heving av rv.7 med ny bru forbi Nesbyen.

Et annet prosjekt er en 1,3 km lang flomvoll i Nesbyen, som på det høyeste vil være mellom 5 og 6 meter høy. Noen deler av vollen vil være av stein. Planforslag detaljregulering for flomsikring på Nesflata ble lagt ut på høring april 2026.

Alle disse prosjektene vil kreve betydelig mengde steinmasser. Det er vanskelig per nå å beregne i detalj hvor mye steinmasse det kan være behov for i de neste årene.

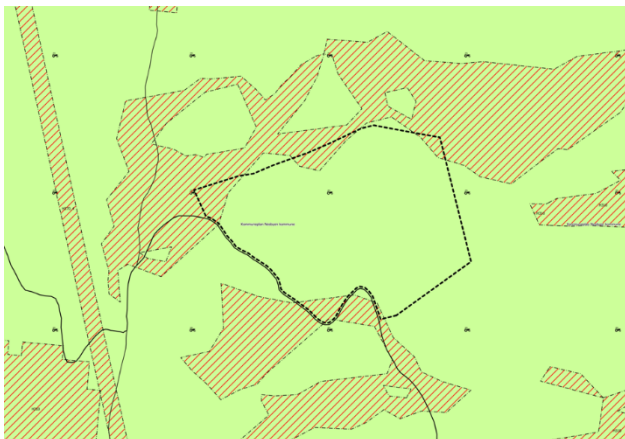
Det er flere fungerende masseuttak for steinmasser i kommunen. Blant andre – Vadbrue, Vestlie som nå har pågående reguleringsprosesser for utvidelser.

Planområdet ligger ca 420 m.o.h. og består i dag av furuskog, som har vært tynnet, og med innslag av gran og bjørk.

Størrelsen på ønsket uttaksområde vil bli ca. 100 daa. Arealomfanget av selve bruddet anslås å bli maksimalt halvdelen av uttaksområdet, da det kommer an på nødvendig skjermingssone, bunnkote, uttaksretning, m.m. Et tenkt eksempel med uttaksområde på 50 daa og snitt på 2 fulle pallhøyder a 15 m gir et volum på 1,5 millioner faste m³.

Overordnet plan:

Området er omfattet av kommuneplanens arealdel for Nesbyen kommune, PlanID 00201101, ikraftsettelsesdato 21.06.2018. I kommuneplanens arealdel er området satt av til LNFR for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag. Deler av området er markert som aktsomhetsområde for ras og skred. Dette er teoretisk beregnede soner og planen trenger uansett ikke å berøre disse.

Figur 3. Utsnitt av gjeldende kommuneplan med planavgrensning vist med svart stiplet linje. De grønne områdene er avsatt til LNFR areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag. Røde områder viser faresoner for skred.

Planprosess

Hovedutvalg for plan og utvikling behandlet i sitt møte den 04.02.2025, sak 1/2025 planinitiativ for regulering av masseuttak på eiendom gnr. 40/12 ca 5,5 km øst for Nesbyen sentrum. Det ble fattet følgende vedtak:

Hovedutvalg for Plan og utvikling anbefaler at det startes privat reguleringsarbeid for masseuttak Tovegen i henhold til plan- og bygningslovens §12-8 og §12-9, i samsvar med innsendte planinitiativ og slik det fremgår av saksfremlegget.

Tiltakshaver varslet oppstart planarbeid og høring planprogram den 13.05.2025. Det har kommet uttalelser fra Statsforvalteren, Fylkeskommunen, NVE, Mattilsynet og Direktoratet for mineralforvaltning. I tillegg fikk tiltakshaver 2 private uttalelser.

På bakgrunn av innkomne uttalelser ble det foretatt noen justeringer av planprogrammet. Revidert planprogram ble fastsatt i Hovedutvalg for plan og utvikling i møte den 27.01.2026.

Nå legges planforslag detaljregulering Tovegen masseuttak til 1. gangs behandling i Hovedutvalg for plan og utvikling.

Økonomiske konsekvenser:

Planen vil hjelpe å sikre tilgang til steinmasse i årene fremover, noen som er viktig for byggeprosjekter i Nesbyen.

Miljøkonsekvenser:

Asplan Viak AS v/ Rein Midteng og Hanne Porsholt Jensen har utført utredning av naturmangfold i planområdet etter veileder M-1941. Det ble ikke funnet rødlistearter, men gjenstående i et felt på den ferske hogstflata finnes tre noe grove ospetrær hvor enkelte har reirhull hakket ut av hakkespett. Slike er viktig for krevende arter inkludert rødlistede. Det er derfor avgrenset et økologisk funksjonsområde her som tilsvarer de tre ospene inkludert ei sone på 10 meter til siden for trestammene. Verdien til disse er «Noe verdi», jf. «Alminnelige og vidt utbredte arter og deres funksjonsområder.» Disse trærne må hogges hvis man fortsetter med regulering av masseuttak. Dette vurderes gi en negativ påvirkning tilsvarende «sterkt forringet» tilsvarende at det svekker artens bestand lokalt/reduserer funksjoner lokalt.

Det ble ellers ikke påvist noen viktige naturtyper eller arter av nasjonal forvaltningsinteresse. Fra før er det ikke kjent at det finnes verneområder, fredete arter, prioriterte arter etter naturmangfoldloven, eller utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven, eller viktige landskapsøkologiske trekk i planområdet eller i planens influensområde.

Naturen utover det økologiske funksjonsområdet for arter blir også ødelagt. Dette vurderes gi en negativ påvirkning tilsvarende «Sterkt forringet» tilsvarende at det svekker artens bestand lokalt/reduserer funksjoner lokalt. Med andre ord fjerner det naturen innenfor planområdet. Det er store områder på alle kanter som ikke er påvirket av menneskelig infrastruktur hvor vanlige arter kan opprettholde trekk, - og leveområder. Noe verdi og sterkt forringet gir «noe negativ konsekvens» etter M-1941.

Vurdering i hht Naturmangfoldloven

Til § 8 om kunnskapsgrunnlaget: Det er undersøkt om det er kjente registreringer i området ved å bruke følgende nettsteder: <http://artskart.artsdatabanken.no/>, <http://gardskart.nibio.no> og Naturbase kart (miljodirektoratet.no). I tillegg er det innhentet oppdatert kunnskap om naturmangfold. Rapporten ligger vedlagt saken.

Til § 9 om føre-var-prinsippet: Reguleringsplanen omfatter inngrep av et omfang som har blitt vurdert til å medføre behov for innhenting av nye data/kunnskapsgrunnlag. Det er

derfor gjennomført egne utredninger for naturmangfold. Det vurderes som lite sannsynlig at tiltaket vil medføre store og ukjente negative konsekvenser for naturmangfoldet med den ny innhentede kunnskapen som grunnlag.

Til § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning: Den samlede belastning ved masseuttaket vurderes til å være minimal i en større kontekst. Samfunnet har løpende bruk for masser og lokaliseringen vurderes som gunstig fordi den medfører begrenset transportavstand og økt beredskap for Nesbyen kommune. Det er også få registrerte verdier innenfor området.

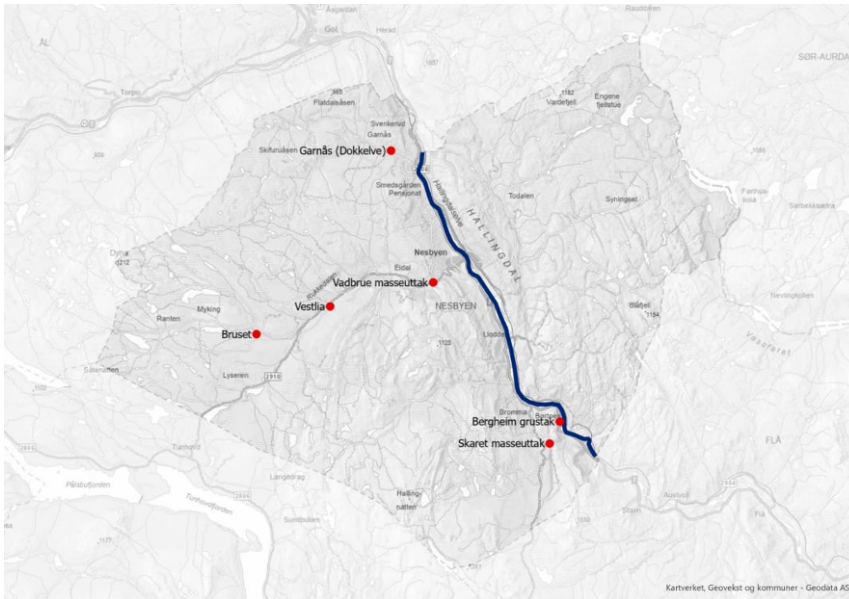
Til § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver: Følger av loven.

Til § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder: Det legges som en forutsetning at miljøforsvarlige teknikker brukes ved uttak av massene. Det vil bli etablert sedimenteringsbasseng for å unngå utslipp av finstoff til eksisterende bekk og Todøla.

Realisering av planen vurderes ikke til å medføre ukjente store eller negative konsekvenser for naturmiljøet med de krav som er lagt inn kart og bestemmelser og de utredninger som er gjennomført. De miljørettslige prinsippene for offentlig beslutningstaking i Naturmangfoldloven vurderes til å være oppfylt.

Vurdering:

Det er generelt en fordel å ha masseuttak lokalt der markedet finnes, slik at det unngås tungtransport over lange avstander. En vanlig tommelfingerregel er at ved transport over tre mil vil selve transportkostnaden overstige prisen på massene. Dette avhenger selvfølgelig av hvilke masser som transporteres, men illustrerer at avstand er en nøkkelfaktor både i forhold til pris og miljø.

Figur 4. Kartet viser lokalisering av eksisterende masseuttak i Nesbyen kommune. Det er seks masseuttak innen kommunen. Alle er lokalisert på vestsiden av Hallingdalselven som krysser kommunen fra nord mot sør, markert med blå linje.

I dag er alle masseuttakene i Nesbyen lokalisert på vestsiden av Hallingdalselven. Ved en flomhendelse kan det imidlertid oppstå behov for masser også på østsiden, og det vil da være en klar fordel å kunne hente ut masser fra nærliggende områder på denne siden av dalføret. Et masseuttak ved Toengen vil på denne måten styrke Nesbyens beredskap ved slike hendelser, ved at nødvendige ressurser finnes tilgjengelig uten lang transport eller kryssing av elva.

Bakgrunnsteppet for reguleringsplanen er blant annet de store ødeleggelsene uværet «Hans» medførte. Hendelsen viste hvordan samfunnet blir veldig sårbart når veier stenges og det ikke er tilgang på masser på hver side av sentrum og av Hallingdalselven. Det blir behov for store mengder med masser for å realisere nødvendige flomsikringstiltak både for bebyggelse, vei og bane i årene som kommer.

Beskrivelse og utforming

Adkomst inn til masseuttaket foregår via en kort adkomstvei på ca. 65 m. Det legges ned et overvannsrør, slik at eksisterende bekk ledes under veien. Deler av eksisterende skog er tatt ut, men ellers vil første fase av uttaket gå ut på å ta ut skog og grave bort overflatemasser så en kommer ned på fast fjell. Langs den sørvestlige delen av uttaksområdet er det et høydedrag som består av 2 mindre topper. For å bidra til å skjerme innsyn, støy og støv plasseres det overflatemasser på området mellom disse 2 små høydedragene. Arealet er vist som bestemmelsesområde i reguleringsforslaget og har en bredde på mellom 12,5 og 19,5

meter. Skråningshelningen på massene som lagres her kan maks være 1:2, men må tilpasses massenes stabiliseringsegenskaper etter bestemmelsene.

Figur 5. Utsnitt fra 3D modell som viser uttaksområdet når all massen er tatt ut og før ny vegetasjon har etablert

Ressursens kvalitet og forventet varighet

Ifølge NGU sine berggrunnskart er bergarten kvartsitt. Kvartsitt er en meget hard bergart og er ekstrem slitesterk.

Det er beregnet at masseuttaket har en total størrelse på 470.000 m³. Det er usikkert hvor mye overmasse det er i nederste del av uttaksområdet, men øvre del har fast fjell i dagen. Går vi ut fra 20.000 m³ med overmasse blir total mengde fjell ca. 450.000 faste m³. Stipulert årlig uttak på 10.000 faste m³ pr. år medfører at uttaket vil kunne ha en levetid på opp imot 45 år.

Sikring

Det fremgår av bestemmelsene at uttaksområdet skal være sikret slik at det er utilgjengelig for allmennheten og dyr. Sikringstiltakene skal bestå av fysiske barrierer i form av gjerder, samt skilt. Beskrivelse av hvordan området skal sikres skal være en del av driftsplanen i henhold til driftsplanveileder for uttak i fast fjell (Direktoratet for mineralforvaltning, rev. 2021).

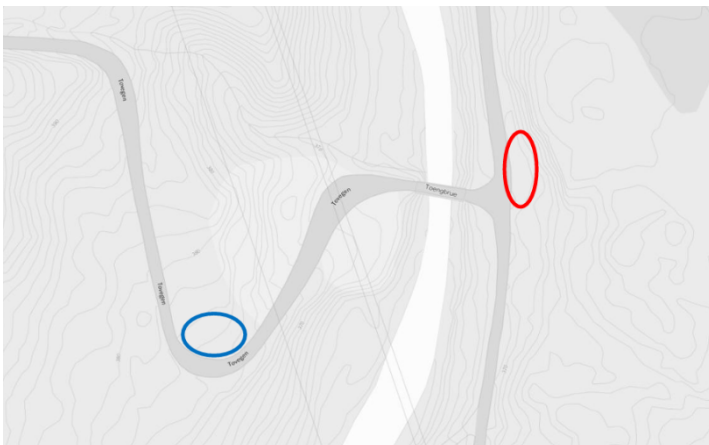
Adkomst

For å sikre bedre framkommelighet og økt trafikksikkerhet ved møtesituasjoner er det innarbeid krav om møteplasser langs Tovegen, der veibredden ikke er tilstrekkelig for møtende kjøretøy. Det er videre innarbeidet bestemmelser om asfaltering av 5-10 meter inn på Tovegen fra avkjøringen ved Vassfarevegen. Dette vil 27 Rapport – Toengen masseuttak

bidra til å hindre at grus dras fra Tovegen og ut på Vassfarvegen, noe som blant annet kan føre til redusert veigrep.

Tovegen krysser Todøla via Toengbrua på vei inn mot planområdet. Vest for eksisterende bru er det allerede en tilfredsstillende breddeutvidelse. Øst for brua vurderes det imidlertid som nødvendig med ytterligere utvidelse av vegen mot øst, både for å bedre møtesituasjoner på brua og for å sikre tilstrekkelig sporingsplass for større kjøretøy til og fra masseuttaket. Dette er innarbeidet i bestemmelsene som rekkefølgekrav. Fra svingen lang Tovegen (vest for brua) og inn mot brua har veien et lengdefall på 11,5%.

Kombinasjonen av bratt stigning og dårlig sikt er uheldig da det vil være problematisk å stoppe i oppoverbakke for tungtransport, spesielt på vinteren. Det er derfor lagt inn bestemmelser om at vegetasjonen skal holdes nede i innersvingen, for å skape en oversiktlig situasjon før svingen.

Figur 6. Rød sirkel markere området der veien skal utvides for å bedre situasjonen med tanke på møtende

Tilført trafikkbelastning

Det er gjennomført beregninger for tilført ÅDT fra masseuttaket. Antatt uttak av 10 000 m³ masse per år, 220 dager med trafikk. Det antas videre at halvparten av massene fraktes ut med lastebil og halvparten fraktes ut med lastebil med henger. Det vil si 500 lastebiler og 250 lastebiler med henger tur retur. Dette utgjør 6,8 kjøretøy i snitt per dag.

Ansatte på masseuttaket antas å kjøre 2 turer per dag. Antatt 3 ansatte er dette 6 turer per dag.

Transporttype	Samlet årstrafikk	Årsdøgntrafikk (ÅDT)
Massetransport	1500	7
Ansatte masseuttak	1320	6
Samlet trafikk	2820	13

Figur 7. Forventet økning i årsdøgntrafikk

Landbruk

Det er ikke registrert dyrkbar mark, dyrkbar jord i området eller jordbruksareal som kan være ute av drift og området vurderes derfor ikke å ha potensiale for fremtidig jordbruk. Tiltaket vil dermed ikke medføre tap av jordbruksjord eller komme i konflikt med landbruksinteresser.

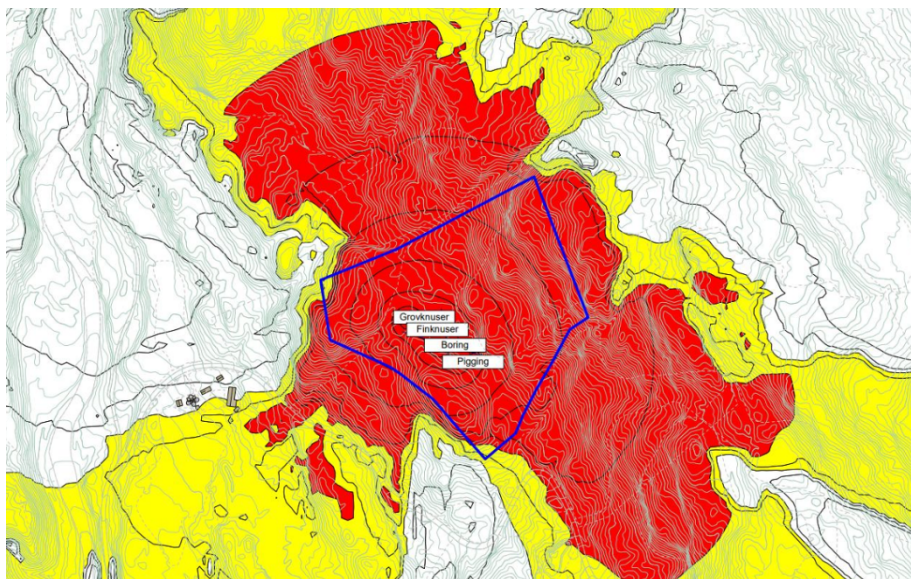
Kulturminner

Det er gjennomført kartlegging av kulturminner i forbindelse med planarbeidet. Det ble ikke funnet noen automatisk fredede kulturminner som har innvirkning på gangen videre.

Støy

Det er gjennomført beregninger av eksterntstøy til nærmeste nabo i eget notat (Steinbrudd – støy mot omgivelser, Multiconsult, 19.03.2025). Støykildene som trekkes frem knyttet til pukkverkvirksomheten er: grovknuser, finknuser, boring, pigging, hjullaster og gravemaskin. Det er ikke antatt at alle disse vil være i bruk samtidig og beregningene forutsetter en drift på 12 timer per dag.

Beregningene viser at støygrensen iht. grenseverdier i forurensningsforskriften §30-7 ikke er overskredet for nærmeste bolig, vest for feltet. For detaljerte resultater vises til det til vedlagte notat for støyutredning.

Figur 8. Støysonekart for dagtid verste døgn - 5 meters høyde.

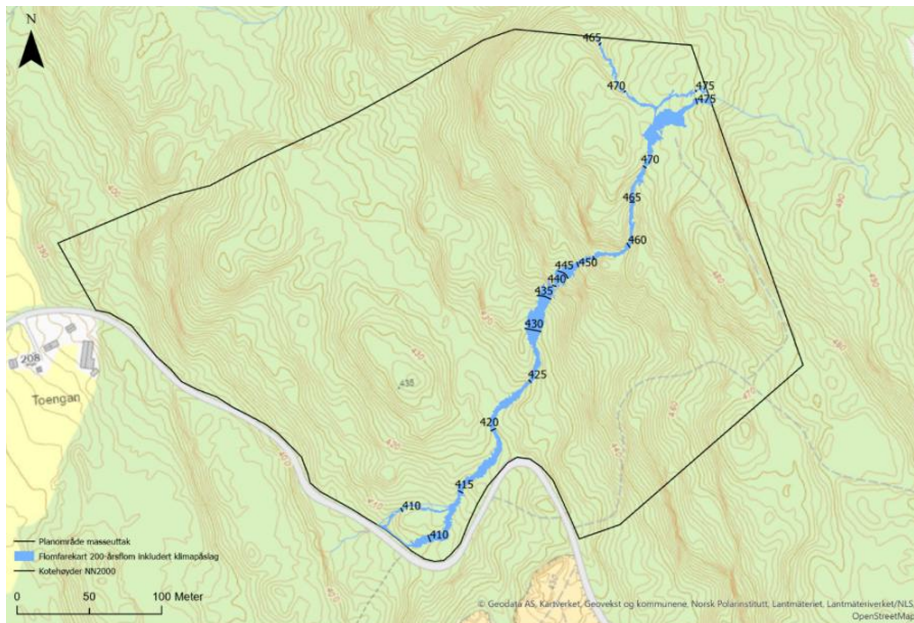
Skred

I henhold til bestemmelser fra kommuneplanens arealdel er det gjennomført en skredfareutredning som tar for seg reel skredfare i området (Skredfareutredning masseuttak ved Tovegen, Nesbyen kommune, Asplan Viak AS, 22.12.2025). Utredningen omfatter vurdering av steinsprang, steinskred, jordskred, flomskred, snøskred og sørpeskred. Analysene viser at terreng, geologi, løsmasser og bekkedrag ikke gir grunnlag for skredhendelser som kan overskride kravene til S1, som er sikkerhetsklassen som masseuttak faller under. Årlig nominell sannsynlighet for skred vurderes som lavere enn 1/100, og området tilfredsstiller dermed sikkerhetskravene for tiltaket. For detaljerte vurderinger og grunnlagsdata vises det til fullstendig skredfareutredning som ligger vedlagt planbeskrivelsen.

Flom

Flomfare er utredet i egen rapport (Notat Utredning av flomfare, Asplan Viak AS, 09.12.2025). Det påpekes i rapporten at man som utgangspunkt kan argumentere for bruk av sikkerhetsklasse F1, 20-årsflom som grunnlag for hensyn til flomfare. For å redusere sannsynligheten for oversvømmelser inn i masseuttaket og utvasking av finmasser, er det likevel valgt å bruke klimajustert 200-årsflom som grunnlag for farekart flom. Finstoffer som følge av masseuttak vil, dersom uttaksområdet holdes utenfor denne sonen, ikke nå bekken og det er ikke behov for sedimentasjonsbasseng for håndtering av finmasser.

Bekkens utstrekning, vannstand og vannhastighet under klimajustert 200-årsflom endres ikke og det er ingen negativ påvirkning av flomfare for opp- og nedstrøms parter. Om vegetasjonen i faresonen beholdes utrørt vil denne fungere som kantvegetasjon. 200-årsflomsone er lagt inn i plankartet som faresone flom. For detaljerte resultater vises det til vedlagt notat. Denne sonen har vært dimensjonerende for arronderingen av masseuttaket.

Figur 9. Flomfarekart for 200-års flom inkludert klimapåslag i planområdet for masseuttak. Kartet er hentet fra eget notat for utredning av flomfare som er vedlagt planbeskrivelsen.

Landskap

Planområdet strekker seg helt ned mot Tovegen i vest, men selve uttaksgrensen er trukket noe lenger inn i området. Denne vurderingen er gjort med utgangspunkt i terrengformen vest i planområdet der to høyder bidrar til skjerming mot eksisterende bebyggelse ved husmannsplassen. Det er innarbeidet i bestemmelsene at overmasser som blir gravd ut ved oppstarten av driften plasseres mellom de to toppene som ekstra visuell skjerming og støyskjerming.

Langs bekken som renner gjennom området er det avsatt en faresone tilsvarende 200 årsflom. Innenfor denne sonen skal det ikke gjennomføres uttak av masser. Terreng og vegetasjon innenfor flomsonebeltet vil dermed bevares, noe som vil bidra til at masseuttaket fremstår mindre synlig fra Tovegen ved innkjøringen til området. Bildene under viser noen utsnitt fra 3D-modellen for området.

Sett i en større landskapskontekst er det naturlig å vurdere hvordan masseuttaket vil fremstå fra områder som er hyppig besøkt. Det er derfor gjort en vurdering basert på bilder fra 3D-modellen sett fra Trytetjern, en populær badeplass i Nesbyen, som ligger vest for planområdet. Badeplassen ligger høyere enn det planlagte masseuttaket, på om lag 510 moh. Til tross for dette vil masseuttaket ikke være synlig herfra, da en markant åsrygg øst for badeplassen skjærer området mot innsyn i retning planområdet. Masseuttaket vil derfor ikke påvirke landskapsopplevelsen ved Trytetjern.

Lenger inn langs Tovegen finnes det noe bebyggelse ved Søre og Nørdre Toen. Også fra disse områdene vil masseuttaket være lite synlig. Terrenget faller svakt ned mot uttaket, og en mindre skrent foran selve planområdet gjør at siktlinjene føres over området. Dermed vil masseuttaket ikke være synlig fra området med bebyggelse, og landskapsbildet vurderes som lite påvirket også her.

Oppsummering konsekvenser

Konsekvensvurderingene viser at planforslaget om masseuttak ved Toengen samlet sett medfører noen konsekvenser, men at tiltaket kan gjennomføres innenfor akseptable rammer når regulerte tiltak følges. Området som tas i bruk har liten konsekvens for friluftsliv og ingen registrerte jordbruksinteresser. Planområdet består av ung og nylig hogd barskog, og naturmangfoldet vurderes som begrenset, med unntak av et mindre funksjonsområde knyttet til ospetrær. Nedkutting av disse gir noe negativ konsekvens. Tap av jordsmonn med høy bonitet vil også gi noe konsekvens, men dette anses som begrenset i en større kontekst. Videre viser utredningen at bekken som renner gjennom området ikke påvirkes, forutsatt at uttak ikke skjer innenfor flomsonen og kantvegetasjonen opprettholdes. Tiltaket berører eksisterende husmannsplass og tiltak er innarbeidet for å minimere konsekvensene for denne.

På den andre siden vil tiltaket medføre økt trafikk på Tovegen og lokale terrenginngrep. Trafikkøkningen vurderes som håndterbar når krav til møteplasser, siktrydding, breddeutvidelser og øvrige trafikksikkerhetstiltak gjennomføres som forutsatt. Samlet viser vurderingene at planforslaget har både positive og negative virkninger, men at disse i stor grad kan avbøtes gjennom etablerte krav og tiltak. Tiltaket vurderes å ha en tydelig samfunnsnytte, ved å bidra til stabil tilgang på masser som Nesbyen kommune har behov for i forbindelse med blant annet flomberedskap. Planen legger også til rette for kortreiste

masser som kan redusere transportbehov og dermed gi en mer miljøvennlig løsning sammenlignet med masser som må fraktes over lengre avstander. På bakgrunn av de gjennomførte konsekvensvurderingene anbefales planforslaget for gjennomføring.

Konklusjon

Alle viktige tema for detaljregulering Masseuttak Tovegen er utredet og besvart i plandokumentene, som følger vedlagt.

Administrasjonen anbefaler at planforslag detaljregulering Masseuttak Tovegen legges ut til offentlig ettersyn.